

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ

İLE

UKRAYNA BAKANLAR KURULU

ARASINDA

ASKERÎ ÇERÇEVE ANLAŞMASI

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
UKRAYNA BAKANLAR KURULU ARASINDA
ASKERİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI**

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Ukrayna Bakanlar Kurulu (bundan böyle "Taraf" veya "Taraflar" olarak adlandırılacaklardır),

Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

23 Kasım 2000 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ukrayna Hükûmeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İşbirliği Kapsamında Mübadele Edilen Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzemenin Karşılıklı Korunması Anlaşması"nın hükümleri göz önünde bulundurularak,

Tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde çeşitli askerî alanlarda iş birliğinin, Tarafların ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğine katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Taraflar arasındaki mevcut dostane ilişkilerin, ulusal kanunlar, uluslararası kurallar ve anlaşmalar temelinde geliştirilmesi ihtiyacını belirterek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

**MADDE I
AMAC**

Bu Anlaşma'nın amacı, MADDE IV'de belirtilen alanlarda, Taraflar arasındaki ilişkiler için bir çerçeve oluşturmak ve iş birliğini geliştirmektir.

**MADDE II
KAPSAM**

Bu Anlaşma, MADDE IV'de belirtilen alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe değişimi konularına uygulanır.

**MADDE III
TANIMLAR**

Bu Anlaşma'da kullanılan terimler aşağıdaki anlamları taşır:

- Gönderen Taraf:** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Kabul Eden Tarafa personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.
- Kabul Eden Taraf:** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Tarafa ait personel, malzeme ve teçhizatı bulunan Tarafı ifade eder.
- Misafir Personel:** Taraflardan herhangi birinin bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla diğer Tarafa gönderdiği asker veya silahlı kuvvetler mensubu sivil şahısları ifade eder.

4. **Misafir Öğrenci:** Gönderen Tarafın Silahlı Kuvvetlerinde görevlendirilmek üzere, Gönderen Tarafça, Kabul Eden Tarafın askerî okullarına veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer öğretim kurumlarına eğitim almak için gönderilen öğrenciyi ifade eder.
5. **Yakınlar:** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.
6. **Kıdemli Personel:** Bu Anlaşma kapsamında gönderilen askerî/sivil grubun faaliyetlerine nezaret etmeye yetkili, Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak atanmış, Misafir Personel arasındaki en kıdemli kişiyi ifade eder.
7. **Hibe:** Bir malzeme veya hizmetin bağışlanmasını veya bedelsiz devrini ifade eder.
8. **Hizmet:** Taraflar arasında bu Anlaşmaya göre bir işin yapılması için verilecek eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, imha, liman ve müşavirlik desteği ile mülkiyeti elde olmak kaydıyla tahsis edilebilecek kara, deniz ve hava araç, gereç, silahları, bina ve araziyi ifade eder.
9. **Lojistik Destek:** İkmal maddeleri ve hizmetlerin satışı, hibesi, mübadelesi, tahsisi, kiralanması, teknoloji transferi ve lisans verilmesini kapsar.
10. **Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme:** Tarafların ulusal mevzuatına uygun olarak, ulusal güvenlik kapsamında koruma gerektiren resmî bilgi, belge ve malzemedir. Bu sebeple ulusal güvenlik sınıflandırması uygulaması ile düzenlenir. Bu bilgi sözlü, görsel, manyetik veya basılı şekilde olabilir veya Fikri Mülkiyet Hakları kapsamında bilgi içeren teknolojik veya cihaz formunda olabilir.
11. **Kalite Güvencesi:** İlgili standartlara ve prosedürlere uyulmasını ve teslim edilen savunma ürünleri veya hizmetlerinin performans gereksinimlerini karşılamasını sağlamak için yapılan tüm faaliyetleri ifade eder.
12. **Devlet Kalite Güvencesi:** Devlet Kalite Güvencesi, sözleşmede yer alan kaliteye yönelik şartların yerine getirildiğini gösteren ve belirli Ulusal Yetkililerin oluşturduğu süreci ifade eder.

MADDE IV **ASKERİ İŞ BİRLİĞİ ALANLARI**

Taraflar arasında iş birliği aşağıdaki alanları kapsar:

1. Askerî eğitim ve öğretim;
 - a. Askerî okul, eğitim ve öğretim merkezleri veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer eğitim kurumlarında verilen eğitim, öğretim ve kurslar,
 - b. Askerî birlik, karargâh veya kurumlarda görev başı eğitimi,
 - c. Eğitim ve öğretim kurumları arasında karşılıklı/tek taraflı Misafir Personel, Misafir Öğrenci veya öğretim elemanı değişimi,

d. Eğitim ve öğretimin geliştirilmesine yönelik karşılıklı temas ziyaretleri ve bilgi alışverişi.

2. Tatbikat/eğitimlere veya ortak tatbikatlara fiili veya gözlemci olarak karşılıklı katılım sağlanması,
3. Savunma sanayi,
4. Silahlı Kuvvetler arasında askerî iş birliği ve temas ziyaretleri,
5. Silahlı Kuvvetlerin teşkilat yapısı, askerî birliklerin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi,
6. Askerî istihbarat değişimi,
7. Lojistik iş birliği, hibe ve lojistik sistemler,
8. Askerî tıp ve sağlık hizmetleri alanında iş birliği,
9. Muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma,
10. Barışı koruma, insani yardım, deniz haydutluğu ile mücadele operasyonları gibi savaş haricindeki harekâtlar,
11. Askerî hukuk sistemleri konusunda bilgi değişimi,
12. Haritacılık ve hidrografi,
13. Mesleki gelişim amaçlı personel değişimi,
14. Misafir Personel, danışman veya birlik değişimi,
15. Askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarına ilişkin bilgi ve tecrübe değişimi,
16. Bilimsel, sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler,
17. Mayın ve El Yapımı Patlayıcılarla mücadele alanında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi,
18. Doğal Afet Yardım Harekâtı kapsamında eğitim ve bilgi ve tecrübe değişimi,
19. Askerî tarih, arşiv, yayın/yayım ve müzecilik.
20. Karşılıklı Devlet Kalite Güvence Hizmetleri konusunda işbirliği.
21. Araştırma, Geliştirme ve Teknoloji alanlarında işbirliği.

MADDE V **UYGULAMA VE İŞ BİRLİĞİ ESASLARI**

1. Taraflar, kendi kararlarına bağlı olarak, aşağıdaki şekillerde işbirliği gerçekleştirebilirler:
 - a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları ve onların yardımcıları veya Taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri,
 - b. Her iki Tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecrübe değişimi,

- c. Askerî birlik, karargâh veya kurumlarda ücretli, ücretsiz veya indirimli ücret karşılığında eğitim, öğretim ve kursların düzenlenmesi,
 - d. Benzer askerî kurumlar arasında irtibatlar,
 - e. Müşterek müzakerelerin, istişarelerin, toplantıların düzenlenmesi ve kurslara, sempozyumlara ve konferanslara katılım,
 - f. Fiili atış uygulamalarını da içerecek şekilde askerî tatbikatlara katılım, bu askerî tatbikatlara gözlemci statüsünde iştirak, geçiş eğitimlerinin ve liman ziyaretlerinin icrası, ortak tatbikatların düzenlenmesi,
 - g. Bilgi ve eğitim malzemelerinin değişimi,
 - h. Lojistik iş birliği çerçevesinde, tarafların envanterinde bulunan askerî mal ve hizmetlerin hibesi, mübadelesi, tahsisi, satışı, kiralanması, teknoloji transferi ve lisans verilmesi.
2. Lojistik iş birliği çerçevesinde yürütülecek faaliyetler, tarafların diğer ülkelerle imzalamış olduğu yürürlükteki anlaşmalarından kaynaklanan üçüncü tarafa transfer kısıtlarına uygun olarak icra edilir.
 3. Taraflar, bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Tarafların ulusal mevzuatlarında öngörülecek onay süreçlerine ve işbu Anlaşma hükümlerine uygun olan tamamlayıcı uygulama mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler akdedebilirler.
 4. İş birliği, Tarafların karşılıklı çıkar ve ihtiyaçları dikkate alınarak mütekabiliyet esasına göre gerçekleştirilir.
 5. Tarafların bu Anlaşma, diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler uyarınca, hibe şeklinde veya bedeli mukabili birbirlerine verecekleri veya ortak üretecekleri malzemeler, teknik bilgi ve dokümanlar, önceden karşılıklı mutabakat sağlanmadan üçüncü bir ülkeye devredilemez.
 6. Kabul Eden Taraf, bu Anlaşma kapsamında kendisine hibe olarak verilecek malzemenin hizmet dışına çıkarılması halinde Gönderen Tarafa yazılı bildirimde bulunur.

MADDE VI

YETKİLİ MAKAMLAR VE YILLIK UYGULAMA PLANLARI

1. Bu Anlaşma'nın uygulanmasında yetkili makamlar şunlardır:
Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına: Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı/Genelkurmay Başkanlığı
Ukrayna Bakanlar Kurulu adına: Ukrayna Savunma Bakanlığı
2. Taraflar, bu Anlaşma'nın uygulanması için müşterek faaliyetlere ilişkin Yıllık Uygulama Planları hazırlar. Yıllık Uygulama Planları, icra edilecek faaliyetlerin adını, kapsamını, tipini, zamanını, yerini, icra edecek kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntıları içerir.
3. Taraflar arasındaki iş birliği, Yıllık Uygulama Planlarında belirtilen tüm düzeylerde yapılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilir.

MADDE VII

EĞİTİM/KURS KOŞULLARI

1. Eğitim ve öğretim, Kabul Eden Tarafın mevzuatının öngördüğü koşullara göre verilir.
2. Bu Anlaşma'ya uygun olarak, Gönderen Tarafın yapacağı bir eğitim talebi, eğitim veya kursun başlamasından önceki yılın en geç Mart ayında Kabul Eden Tarafa resmî yazı ile bildirilir. Talebin alınmasını müteakip, Kabul Eden Taraf bu talebi inceler ve en geç Temmuz ayında Gönderen Tarafa cevabını bildirir.
3. İlave eğitim talebi olması durumunda, söz konusu talep resmî yazı ile bildirilir. Taraflar arasında yapılacak istişare sonucunda ve imkânların izin verdiği ölçüde, bu kapsamdaki ilave talepler planlı ihtiyaçlara dâhil edilebilir.
4. Kabul Eden Tarafça İngilizce dilinde verilen eğitimler hariç olmak üzere, eğitimlerin, Kabul Eden Tarafın dilinde gerçekleştirilmesi esastır. Ancak Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde ve Kabul Eden Tarafın uygun görmesi halinde, 3 (üç) aydan kısa süreli eğitimler tercüman yardımıyla verilebilir. Eğitimin tercüman vasıtasıyla verilmesi durumunda, Gönderen Taraf eğitime gelecek personele yeterli sayıda tercüman tahsis eder. Eğitim maksatlı tercüme/tercüman giderleri Gönderen Tarafça karşılanır.
5. Kabul Eden Tarafın gerekli düzenlemeleri yapabilmesi maksadıyla; Gönderen Tarafça eğitime nihai katılım kararı, eğitim/kurs maksadıyla gönderilen Misafir Personel sayısı, uçuş bilgileri ve diğer bilgiler eğitim başlangıç tarihinden itibaren en az 45 (kırk beş) gün önce Kabul Eden Tarafa bildirilir. Bildirimlerin zamanında yapılmaması halinde, Kabul Eden Taraf kurs/eğitim talebini sonraki bir zamana erteleme veya tamamen iptal etme hakkına sahiptir.
6. Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin eğitimi, eğitimin verildiği kurum veya birliklerin programlarına uygun olarak sağlanır. Eğitim konularının ulusal güvenlikle ilgili hususları içermesi durumunda kısıtlama uygulanabilir.
7. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Misafir Öğrenciye eğitimde gerekli teçhizat ve malzemelerden hangilerini sağlayacağını ve eğitim bitiminde bunlardan hangilerinin Kabul Eden Tarafa iade edileceğini belirtir.
8. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın Yetkili Makamı tarafından tespit edilen kriterlere göre Gönderen Tarafça seçilir. Kabul Eden Tarafça tespit edilen ölçütlere haiz olmayan Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, eğitim ve öğretim için kabul edilmez.
9. Sınav şekilleri ve eğitimle ilgili hususlar, Kabul Eden Tarafça tespit edilir.

10. Eğitim/kurslara katılmak üzere gönderilen ve belirlenmiş eğitim/kurs programını tamamıyla takip eden, eğitim/kurs koşullarına göre düzenlenmiş sınavlarda başarılı olan, tez/projeleri başarıyla hazırlayan Misafir Personel ve Misafir Öğrencilere, uygun ihtisası ya da eğitim programını (akademik derece) tamamladığını gösterir belge verilir. Diploma (belge, sertifika) denkliği, millî mevzuatına göre Gönderen Tarafın yükseköğrenim kurumlarının onayına tabidir.

MADDE VIII

GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ

1. Bu Anlaşma kapsamında temin edilen veya üretilen gizlilik dereceli tüm bilgiler, belgeler, maddi ve fikrî mülkiyet hakları ile askerî malzeme, Taraflar arasında akdedilecek müteakip mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemelere uygun olarak amaçları doğrultusunda mübadele edilir, kullanılır ve muhafaza edilir.

2. Taraflar ulusal mevzuatlarına uygun olarak, bu Anlaşmanın uygulanması veya ortak faaliyetlerin yerine getirilmesi kapsamında mübadele edilecek bilgi, doküman, malzeme ve teçhizata ait tüm bilgilerin korunmasını sağlar. Bu çerçevede, aynı derecede gizlilik derecesi taşıyan kendilerine ait bilgilerin korunması için uygulanan önlemleri alır. Taraflar, mübadele edilen bilgilere aşağıda yer alan çizelgede belirtilen gizlilik derecelerinden uygun olanı verir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti İçin		Ukrayna Bakanlar Kurulu İçin
Çok Gizli	Top Secret	Особливої важливості
Gizli	Secret	Цілком таємно
Özel	Confidential	Таємно
Hizmete Özel	Restricted	Для службового користування
Tasnif Dışı	Unclassified	Не таємно

3. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, bu bilgi ve malzemeleri sağlayan Tarafın yazılı ön onayı olmadan ifşa edilmez ve üçüncü bir tarafla paylaşılmaz (veya üçüncü bir tarafa devredilmez).

4. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, sadece hükümetler arası kanallar yoluyla veya Taraflarca belirlenen güvenlik makamlarınca uygun bulunan diğer kanallardan mübadele edilir. Bilginin gizlilik derecesi, bilgiyi sağlayan Tarafça belirlenir.

5. Taraflar, Anlaşma sona erdiğinde dahi, mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesinden sorumlu olmaya devam eder.

6. Taraflar, ulusal mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası andlaşmalar çerçevesinde, bu Anlaşma kapsamında oluşturulacak ve devredilecek fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlar. Bu Anlaşma bağlamında, fikri mülkiyet kavramı 14 Temmuz 1967 tarihinde Stokholm'de imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nü Kuran Anlaşma'nın 2'nci maddesinde tanımlandığı şekilde anlaşılır.

7. İhtiyaç duyulması halinde; Taraflar arasında, MADDE IV'te belirtilen iş birliği alanlarının her biri için yetkilendirilmiş olan makamların sorumluluğunda, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin transferi, kullanılması ve korunması konusunda ayrı bir güvenlik anlaşması imzalanabilir.

8. Bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanması sırasında elde edilen bilgi, Taraflardan biri tarafından diğer Tarafın veya üçüncü Tarafların çıkarları aleyhine kullanılamaz.

9. Taraflar, gizlilik dereceli bilgi ve malzemeye erişimin, bilmesi gereken prensibine göre ve uygun güvenlik kleransına sahip personel tarafından yapılmasını sağlar.

10. Bu Anlaşma'nın uygulanması kapsamında mübadele edilen bilgilerin beklenmedik şekilde ifşa olması halinde, bu durumu tespit eden Taraf, diğer Tarafı durumdan derhal haberdar eder.

MADDE IX ASKERİ İSTİHBARAT

1. Bu madde, Tarafların karşılıklı menfaatlerine hanel getireceği düşünölen ve birlikte kararlaştırılacak ölkelerle ilgili, öncelik askerî faaliyetlerde olmak üzere, Tarafların Silahlı Kuvvetlerinin ilgi alanındaki gelişmeleri ve bu ölkelerin Türkiye Cumhuriyeti ve Ukrayna'daki faaliyetleri ile ilgili askerî istihbarat bilgilerinin mübadelesini kapsar.

2. İstihbarat bilgi mübadelesi, aşağıda belirtilen vasıtalar aracılığıyla ve yöntemlere uygun olarak yapılır:

a. Her iki ölkö Askerî İstihbarat Başkanları veya yetki verdikleri personel tarafından yılda bir defa, bir yıl Türkiye Cumhuriyeti'nde, bir yıl Ukrayna'da olmak üzere dönüşümlü olarak yapılacak ikili görüşmelerde her türlü koordinasyon konusu (mübadele konuları dâhil) taraflar arasında ilgili yıl içerisinde karşılıklı mutabakatla tespit edilir.

b. Ziyaret eden taraf, planlanan tarihten en az 15 (onbeş) gün önce heyetteki görevlilerin isim, rütbe, görev ve güvenlik kleranslarını Kabul Eden Tarafa bildirir.

c. Dokümanlar ve müzakerelerin dili İngilizce'dir. Talep edildiği takdirde, müzakereler tercüman aracılığı ile yapılabilir.

d. Mübadele edilebilecek bilgiler yazılı doküman olarak verilir. Konu ile ilgili varsa CD, DVD, film, fotoğraf, slayt, vb. dokümana eklenir.

e. Her iki taraf birbirlerinin bilgi isteklerine mümkün olan en kısa zamanda karşılıklı olarak kararlaştırılmış güvenli kanallardan cevap vermekte mutabıktırlar.

f. Askerî istihbarat bilgilerinin değişimine ilişkin talep, her bir durum temelinde değerlendirilir ve taraflardan birinin ulusal egemenliğini ve güvenliğini tehlikeye atması veya ulusal/uluslararası çıkarlarıyla önemli ölçüde çelişmesi halinde reddedilebilir.

MADDE X HUKUKİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenci; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Taraf ülkesinde bulundukları sürece Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı ve yargı yetkisine tabidirler. Kabul Eden Tarafın yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki tarafın mevzuatında yer alan bir ceza türü uygulanır.
2. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin gözaltına alınması veya tutuklanması halinde Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar eder.
3. Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin Kabul Eden Tarafta yasal bir soruşturmaya veya yargılanmaya muhatap olması durumunda, bu kişi Kabul Eden Taraf vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahiptir.
4. Kabul Eden Tarafın kanunlarını ihlal ettikleri takdirde, Misafir Öğrenci ve Misafir Personelin faaliyetlerine son verilebilir.
5. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, bulundukları kıta, karargâh ve kurumlarda uygulanan disiplin kurallarına uyar.
6. Misafir Öğrenciler, disiplin cezaları yönünden Kabul Eden Tarafın mevzuatına, Misafir Personel ise Gönderen Tarafın mevzuatına tabidir. Kabul Eden Tarafın yetkili askerî makamları, emrindeki Misafir Personele görevin gerektirdiğı emirleri verebilir.
7. Gönderen Tarafın Kıdemli Personeli, kendi askerî hizmet ve disiplin yasalarının hükümleri uyarınca, Misafir Personele disiplin tedbirlerini uygulamaya yetkilidir.
8. Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrenciler, hiçbir siyasi faaliyet veya Kabul Eden Taraf aleyhinde faaliyette bulunmaz.

MADDE XI TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Bu Anlaşma'nın uygulanması esnasında, üçüncü taraf tazminat talepleri konusunda Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı geçerlidir.

2. Taraflar, ağır ihmal veya kasıt bulunmadıkça, bu Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde veya kişilere, mallara ve çevreye verilen zarar/zıyan nedeniyle birbirlerinden tazminat talebinde bulunamaz.
3. Taraflar ortaya çıkan durumun ağır ihmal veya kasıttan kaynaklanıp kaynaklanmadığını müştereken belirler.

MADDE XII İDARİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, diplomatik dokunulmazlık ve imtiyazlara sahip olmaz.
2. Taraflarca karşılıklı olarak aksi yönde bir karar alınmadıkça Kabul Eden Taraf, Misafir Öğrenci ve Misafir Personele bu Anlaşma'da veya müteakip anlaşmalar ve düzenlemelerde belirtilenlerden başka görevler vermez.
3. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafın emsal personeline uygulanan idari uygulamalara tabidir.
4. Bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve teknik düzenlemeler ile aksine karar verilmedikçe, Gönderen Tarafın askerî personeli kendi millî uniformalarını giyme hakkına sahiptir. Görev sırasında, bir faaliyetin icrası için gerekli teçhizat mümkün olduğunca Kabul Eden Taraf tarafından sağlanır. Ancak, Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın sağlayacağı askerî üniformayı giymek zorundadırlar. Bu öğrenciler Gönderen Taraf tarafından verilen bir askerî sembolü tanınmaları için uniformalarına takabilirler.
5. Gönderen Taraf, gerekli gördüğünde personeli geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul eden taraf herhangi bir sebep göstermeksizin, Gönderen Tarafın personeli geri çekmesini ya da değiştirmesini isteyebilir. Bu durumda Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafa askerî ataşelikler aracılığı ile yalnızca personelin değiştirilmesine ilişkin yazılı talebini bildirir. Kabul Eden Taraf, söz konusu personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alır.
6. İstisna teşkil eden idari hususlar, bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller veya teknik düzenlemelerde belirlenir.
7. Misafir Personel ve Yakınları orduevleri ve askerî kantinlerden Kabul Eden Tarafın düzenlemeleri çerçevesinde yararlanabilirler.
8. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerden herhangi birinin ölmesi durumunda, Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafı durumdan haberdar eder, ölen kişinin cenazesini kendi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakleder ve cenaze nakledilinceye kadar sıhhi koruma dâhil gerekli diğer tedbirleri alır.
9. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler çevreye zarar verebilecek faaliyetlerden kaçınır, çevre kirliliğinin önlenmesine azami dikkat eder ve Kabul Eden Tarafın konuya ilişkin düzenlemelerine uyar.

10. Kabul Eden Taraf, faaliyetlerin icrası için gerekli olan ulaştırma hizmetlerinin, mütakabiliyet ilkesi temelinde ve imkân ve kabiliyetleri çerçevesinde ücreti mukabili/ücretsiz olarak teminine ilişkin nihai kararı verir.

11. Eğitim ve öğretim, Kabul Eden Tarafın mevzuatına göre verilir. Misafir Öğrenci ve Misafir Personelden; akademik başarısızlık, disiplinsizlik, sağlık sorunları vb. nedenlerle eğitim ve öğretimi takip edemeyecek olanların eğitim ve öğretim kurumları ile ilişkileri Kabul Eden Tarafın mevzuatında belirtilen esaslar çerçevesinde kesilir. Taraflarca gerekli görülmesi halinde hayati risk içeren ve uzmanlık gerektiren (uçuş eğitimi, atış eğitimleri, vb.) eğitimler için bu Anlaşma'ya dayanan protokoller yapılabilir.

12. Misafir Personel ile Misafir Öğrenci seçimi Kabul Eden Tarafın belirleyeceği kriterlere uygun olarak Gönderen Taraf tarafından yapılır.

MADDE XIII SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir Personel ve Misafir Öğrenci, bu Anlaşma gereği her türlü faaliyeti gerçekleştirebilecek sağlık koşullarında bulunmalıdır. Kabul Eden Devlet bu kişilerin sağlık bakımından uygun olduğunu gösteren sağlık raporunu talep edebilir.

2. Misafir Öğrencilerin muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Devletin ulusal mevzuatına göre yaptırılacak sağlık sigortası tarafından karşılanır. Misafir Öğrencilerin sağlık sigortası primleri veya sağlık giderleri Kabul Eden Devlet tarafından karşılanır.

3. Misafir Personel ile Yakınlarının acil sağlık ve acil dış bakım hizmetleri Kabul Eden Tarafça ücretsiz olarak yerine getirilir. Acil sağlık ve acil dış bakım hizmetleri dışında kalan muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Devletin ulusal mevzuatına uygun olarak yaptırılacak sağlık sigortası tarafından karşılanır.

4. Misafir Personel ve Yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderleri Kabul Eden Tarafça ücretsiz veya ücretli olarak karşılanabilir. Kabul Eden Devlet ücretli verilmesine karar verirse Misafir Personel ve yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderleri Gönderen Taraf veya Misafir Personel tarafından karşılanır.

MADDE XIV MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin maaş/harçlık, iâşe, ibate, ulaştırma ve diğer mali haklarından, Gönderen Taraf sorumludur.

2. Ancak, Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde; eğitim ve öğretim maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler için aşağıdaki hususların karşılanıp karşılanmayacağına ve karşılanma esaslarına Kabul Eden Taraf karar verir.

- a. Misafir Personel için;
- (1) Yurtiçi ve yurtdışı ulaşım (esaslar Kabul Eden Taraf tarafından belirlenir),
 - (2) Aylık maaş (esaslar ve miktar kursiyer subay ve astsubayların rütbelerine göre, Silahlı Kuvvetler mensubu sivil şahıslar ise statülerine göre Kabul Eden Taraf tarafından belirlenir),
 - (3) Eğitim ve öğretim masrafları (ücretli, indirimli veya ücretsiz),
 - (4) Giyim-kuşam (esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir),
 - (5) Uzmanlık eğitimi gören doktorlar için nöbet ücreti.
- b. Misafir Öğrenciler için;
- (1) İaşe,
 - (2) İbade (Kabul Eden Tarafça belirlenecek misafirhane veya tesiste),
 - (3) Harçlık (esaslar ve miktar Kabul Eden Tarafça belirlenir),
 - (4) Eğitim-öğretim masrafları (ücretli, indirimli veya ücretsiz),
 - (5) Giyim-kuşam (esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir),
 - (6) Tıp Fakültesi 6'ncı sınıf öğrencilerine intörn eğitimi döneminde ödenen ücretler.
3. Türkiye Cumhuriyeti'nde verilecek Türkçe lisan kursları (akademik eğitimlerde verilen lisan hazırlık sınıfları dâhil) ile Ukrayna'da verilecek Ukrayna'ca dili lisan kursları ücretsizdir. Yüksek maliyet gerektiren eğitimler (uçuş eğitimi, dalgıç eğitimi, serbest çıkış kulesi eğitimi, vb. gibi) tam ücretli olarak verilebilir.
4. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Yakınlarının borçlarını tasfiye eder. Acil geri çekme halinde, Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerin borçları Kabul Eden Taraf tarafından düzenlenecek yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgeye istinaden Gönderen Taraf tarafından ödenir.
5. Eğitim ve öğretim giderleri, Gönderen Tarafça, her eğitim ve öğretim süresinin sonunda yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgenin alınmasını takip eden 60 (altmış) gün içinde (bir ay ve daha kısa süreli eğitimlerde peşin ödeme yapılır), Kabul Eden Tarafın yetkili makamı tarafından belirlenen banka nezdinde açılan hesaba ABD doları cinsinden yatırılır.
6. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, giriş, kalış ve çıkışları süresince, Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi hukukuna tabidir.

MADDE XV KALİTE GÜVENCESİ

İki taraf arasında yürütülecek savunma sanayi projeleri ile savunma mal ve hizmetlerine bağlı olarak, genel prensip ve usulleri belirleyen devlet kalite güvencesi konusunda ayrı bir anlaşma imzalanacaktır. Kalite güvencesi konusundaki Anlaşmanın imzalanması ve yürürlüğe girmesine kadar, usuller, tarafların ilgili kuruluşları arasında kendi millî mevzuatlarına uygun olarak yapılacak sözleşmelerde belirlenir.

MADDE XVI GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesinde, Kabul Eden Tarafın yabancıların ikamet ve seyahatleri hakkındaki düzenlemelerine tabidir.
2. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesine giriş ve çıkışlarda bu Devletin pasaport ve gümrük ile ilgili düzenlemelerine tabidir. Ancak, Kabul Eden Taraf, kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan tüm idari kolaylıkları sağlar.

MADDE XVII TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN TAAHHÜTLERİ

Bu Anlaşma'nın hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve taahhütlerini etkilemez ve diğer devletlerin çıkarları, güvenliği ve ülke bütünlüğüne karşı kullanılamaz.

MADDE XVIII UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

1. Bu Anlaşma'nın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık Taraflar arasında mümkün olan en alt düzeyde istişare ve görüşmeler yoluyla çözülür ve çözüm için herhangi bir ulusal veya uluslararası mahkemeye veya üçüncü tarafa intikal ettirilemez.
2. Uyuşmazlık meydana geldiği tarihten itibaren 60 (altmış) gün içinde çözümlenemezse, Taraflar 30 (otuz) gün içinde görüşmelere başlar. Müteakip 60 (altmış) gün içinde çözüm sağlanamadığı takdirde, Taraflar bu Anlaşma'yı MADDE XX'de belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir.

MADDE XIX
TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Taraflardan her biri gerektiğinde bu Anlaşma'nın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir. Yazılı önerinin alındığı tarihten itibaren 30 (otuz) gün içerisinde görüşmeler başlar. 60 (altmış) gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflar bu Anlaşma'yı MADDE XX'de belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir. Üzerinde yazılı olarak mutabık kalınan tadil veya değişiklikler, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girişini düzenleyen MADDE XXI'de belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer.

MADDE XX
YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma, 5 (beş) yıllık süre için yürürlükte kalır.
2. Bu Anlaşma, taraflardan biri Anlaşma'yı sona erdirme niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirmediği takdirde, birer yıllık süreler için kendiliğinden uzar.
3. Taraflardan biri Anlaşma'yı herhangi bir zamanda sona erdirme niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirebilir. Anlaşma'nın sona erdiğine ilişkin yapılan bildirimler, yapıldığı tarihten 90 (doksan) gün sonra hüküm doğurur.
4. Bu Anlaşma'nın sona ermesi, devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemez.
5. Bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte 27 Temmuz 1994 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması" sona erer. Bu Anlaşmanın sona ermesi durumunda, bu Anlaşmaya atıfta bulunan diğer Anlaşmalar yürürlükte kalmaya devam eder.

MADDE XXI
ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, Tarafların Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE XXII
METİN VE İMZA

Bu Anlaşma, İstanbul'da16.10.....2020 tarihinde, Türkçe, Ukraynaca ve İngilizce dillerinde, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, ikişer asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorum farklılığı olması durumunda, İngilizce metin geçerlidir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

İMZA:

İSİM: Hulusi AKAR

UNVAN: MSB

UKRAYNA BAKANLAR KURULU
ADINA

İMZA:

İSİM: Andrii Taras

UNVAN: